DE LATE STEM

DOOR
JOH. W. BROEDELET

Ik had hem in jaren niet gezien. Hij was dik geworden. En weduwnaar. Van dit laatste had ik gehoord. 'k Schreef hem toentertijd 'n correcten, hartelijken brief, waarin ik m'n innige deelneming betuigde in z'n smartelijk verlies. Doch, zooals dat in dergelijke gevallen meer gaat, ik meende er niet veel van. Eerstens waren we elkaar, door allerlei nietigheidjes, al 'n beetje onverschillig geworden. En daarbij, ik kende z'n vrouw nauwelijks. Ze was, naar 'k hoorde, wat men in de wandeling 'n „tante" noemt. Met haar op de tanden. 'k Was ze wel us tegengekomen, 's avonds. En 'k kreeg toen meer den indruk, dat zij met hem, dan dat hij met haar liep. En hij zag er slecht uit, vermagerd. Doch 't is mogelijk, dat 'k verkeerd zag. Wanneer men zelf jonggezel is, maken gehuwde vrienden altijd min of meer 't effect, gehalsband, geketend, ja, gemuilkorfd te zijn.

Hij klopte me, met 'n kussentjeshand, op den schouder...

En hij wees met ontzag, op 'n kleine grammophoon...

Toen 'k 'm, na al die jaren dus, weer ontmoette, herkende ik hem haast niet. Wat was-ie veranderd. En dik geworden! 'k Schaamde me bijkans om m'n eigen slankheid. Dàt was nu Hollands welvaart in persoon. En niet alleen, dat-ie in omvang zoo aanmerkelijk was toegenomen, ook z'n levensblijheid was benijdenswaardig gegroeid. Alles aan 'm sprak van lust, vroolijkheid. Hij klopte me, met 'n kussentjes-hand, op den schouder, of er nooit iets onaangenaams tusschen ons gepasseerd was. En hij knipoogde en lachte en schudde, dat 'k van den weeromstuit ook 'n lichte kriebeling in m'n lever voelde, tot we beiden midden op straat stonden te schateren om niets. Als we eindelijk onze tranen gedroogd hadden — tranen van de onschuldigste en onverklaarbaarste vreugd — besloten we samen te dineeren, wat altijd de beste manier is, om 'n oude vriendschap opnieuw te „grondvesten". We nàmen 't er van, bij *Riche*. De wijnkaart werd niet gespaard en de pousjes gingen er evenmin zuinig in.

In 'n ongewisse stemming dan ook togen we huiswaarts. Hij vroeg me, nog wat op z'n kamers te komen. 'k Had daar niets tegen. En broederlijk bestegen we z'n trap, zingend. 'k Was in geen tijd zoo prettig uit geweest.

Z'n kamers waren allergezelligst. Men miste aan niets de vrouwelijke hand. Z'n hospita, 'n heel oudje, bracht heet water, zeer geschikt ter aanmenging van een of ander hartig scheutje. En we zetten ons gemakkelijk in onze fauteuils en vonden 't leven hoogst aangenaam. Hij, m'n vriend, rakelde allerlei oude histories op, die me *au fond* geen steek interesseerden, doch de manier, waarop hij ze vertelde, was zoo genoeglijk, dat 'k 't luisteren niet moe werd. En bovenal bleef ik in stille bewondering voor z'n welgedaan uiterlijk, dat me schier jaloersch maakte. Als 'k er eindelijk de gelegenheid toe had, vroeg 'k:

„En ben je nu volmaakt gelukkig?"

„Volmaakt!" antwoordde-ie met 'n overtuiging, welke voor zichzelf sprak.

Even zweeg 'k. Dan:

„Dus denk je er niet over, weer es te trouwen?"

Toen stond-ie, met 'n ruk op, somber. En met zacht verwijt, zei-ie:

„Je doet me pijn."

'k Vroeg 'm excuus, zei, dat 't allerminst in m'n bedoeling had gelegen, 'm te kwetsen, enzoovoort, enzoovoort. Hij maakte 'n afwerende beweging met de hand en ging verder. — „Zou 'k na hàar 'n tweede nemen? Nee, nee! 'k Begrijp niet, hoe er collega's zijn, die daartoe kunnen overgaan!"

'k Was getroffen door zooveel trouw aan haar, die reeds zooveel jaren verscheiden was. 'k Achtte er hem hoog om. En 'k vroeg mezelf af, of dat misschien maar praatjes geweest waren, die verhalen, die over 'r liepen, dat ze 'n tante was, 'n „medam"! 'k Keek 'm aan. En hij vervolgde:

„O, 'k wil niet ontkennen, dat 'k zwakke oogenblikken heb — wij allen weten, wat 't leven is, niet waar? —, waarop ik er over denk, 'n nieuw geluk te beproeven. Doch haar nagedachtenis heeft me nog altijd weerhouden en 'k weet, dat dit zoo ook in de toekomst zal zijn. Want, mocht ik us op 't uiterste randje staan van den afgrond ('k hoop, dat je m'n beeldspraak begrijpt), dan heb ik hàar stem nog altijd, haar waarschuwende stem."

„Haar stèm?" vroeg 'k, begrijpelijk verwonderd.

„Ja," fluisterde-ie. „Die heb 'k bewaard."

En hij wees met ontzag, op 'n kleine grammophoon, welke in 'n hoek van de kamer stond en nog niet door me was opgemerkt.

'k Stond op, drukte 'm de hand, geroerd door zooveel aanhankelijkheid. Toen vroeg 'k, zacht:

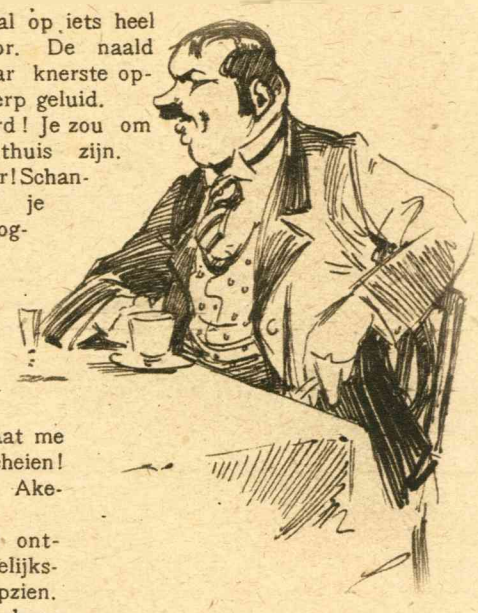
„Vriend, zou ik haar mogen hooren? 'k Heb 'r zoo weinig gekend. 'k Zou 't als 'n bijzonder bewijs van je vriendschap beschouwen."

'k Zag, hoe-ie verbleekte. 'k Had meelij.

„'t Grijpt me zoo aan," zei-ie nog, met zwakken klank. Weer drukte 'k 'm de hand, meewarig. Maar 'k drong aan. Toen gaf-ie toe. Terwijl er 'n huivering trok door heel z'n welgedaanheid, bracht-ie 't toestelletje in werking. 'k Bereidde me al op iets heel lieflijks voor. De naald kraste. Daar knerste opeens 'n scherp geluid.

„Leelijkerd! Je zou om tien uur thuis zijn. Nachtbraker! Schandaal! En je hebt weer cognacgedronken. 'k Ruik 't. Ga weg, ga weg! Je kan op de sofa slapen! 'k Laat me scheien, scheien! Leelijkerd! Akeligheid."

'k Stond onthutst. Nauwelijksdurfde 'k opzien. De grammophoon had uitgewerkt.

We nàmen 't er van, bij Riche...

... Nachtbraker!—Schandaal...

Wat moest 'k zeggen? Daar voelde 'k z'n hand weer op m'n schouder. 'k Keek op. 'k Zag, hoe z'n haren steil overeind stonden.

„Begrijp je nu, dat 'k haar trouw blijf?" vroeg-ie, en 't angstzweet gutste van z'n voorhoofd.

We zijn nog 'n eindje omgewandeld.

„Volkomen," beaamde 'k ten volle.
We zijn nog 'n eindje omgewandeld.